



773

विषयः - युक्त्याधिष्ठितानि विश्वासाचारानुष्ठानानि ।

विश्वासाचारानुष्ठानानि युक्त्याधिष्ठितानि भवेत् ।

भारते एकं महत्तरं देशं भवति । अथ महत्तरं पैतृकमस्ति । अस्माकं भारतदेशस्य पैतृकेन संस्कारेण च बितरां आकृष्टवतः बहवः वैदेशिकाः अपि तेषां पुनरुद्धारणाय महत्तं यत्नमकुर्वन् । मतम् अस्माकं पैतृकस्य महत्त्वं प्रतिपादयन्ति । सर्वे संस्कृत्यात् महत्तरं भवति भारतीयसंस्कृतिः इति सर्वे अस्माकं । किन्तु, अद्य भारतस्य आचारानुष्ठानावधिकृत्य भारतीयानां मध्ये एकता नास्ति ।

अस्माकं देशे बहवः आचारानुष्ठानानि सन्ति । तेषां जातिमतप्रादेशिकभेदानि दृष्टुं शक्यन्ते । किन्तु, भारतीयाचारानुष्ठानानि विश्वासानि च भारतीयानां मध्ये मध्ये अखण्डता च वर्धयन्ति । वैदिकसाहित्यपुराणादीनि

प्राचीनगण्यानि आरते ~~किं~~ तिष्ठं चि-
विश्वासाचाशनुष्ठाने नितरां स्वाधीनं कुर्वन्ति ।

'विना वेदं विना गीतां
विना रामायणीं कथां ।
विना कविं कानिदाशं
आरतं आरतं न हि ॥'

- इति प्राक्तनाः उक्तवन्तः खलु ।

अधुना इयं आचारानुष्ठानानि अत्रि
जातिकल्पहाः सीमाकल्पहादीनि कल्पहाः
सृष्टयति । एवं चत्, आशुतसंस्कारश्च महत्त्वं
विनाशयते । मत्त, मत्तं सम्कालीनप्रश्नः शकति,
मत्तदिकृत्त वयं अवश्यं चिन्तनीयं ।

अस्माकं संस्कृत्यायाः विनाशश्च ~~न~~
कारणं वयं न कदापि श्वेतमः । अस्माकं
विश्वासाचाशनुष्ठानानि युक्त्याधिष्ठितानि श्वेतं ।
ते जनद्रोहकरं न श्वेतं । ते-
युक्तिविनाधिष्ठितानि विश्वासाचाशनुष्ठानानि



एत वयं पालयामः । एवं चेतुः भारतस्य
नवीनस्थानः संश्लेष्यन् । भारतीयस्य प्रैक्यः,
अखण्डता च संरक्षितुं प्रयतते । अस्माकं
विश्वासनि आचारज्ञे, अनुष्ठानज्ञे च पालयामः ।
भारतीयवैतकं पालयामः ।